

MSG DE GARVE EN VLAKVULLENDE VIJFHOEKEN

Een gebouw voor en door kinderen

In eerste instantie ging de gemeente Lochem voor een brede mfa met naast de scholen en kinderopvang een CJG en zorgaanbieder Sensire, maar dat werd het niet. Vanuit het integraal huisvestingsplan werd een haalbaarheidsonderzoek verricht en daar kwam MSG de Garve als voorkeursscenario uit. Het resultaat is een Barbapagebouw met een Escheriaans gevelbeeld. ►

Het gesprek vindt plaats met architect Rob Moritz, beleidsmedewerker Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Lochem Appie Baas, directeur van de Prins Hendrikschool Antoine Rossewij, directeur van de Meester G. Propschool Jokelien Homans en Erwin Veneklaas Slots en Rop Krist van ICSadviseurs. Appie trapt af: “De aanleiding voor de nieuwbouw ligt in het feit dat de twee schoolgebouwen meer dan 100 jaar oud waren en niet meer voldeden aan de eisen van deze tijd. De gemeente heeft de zorgplicht voor vervangende nieuwbouw en de wethouder wilde scholen vervangen. Omdat de regio krimpt, is gekeken naar een slimme oplossing, waarbij we één gebouw met meerdere gebruikers voor ogen hadden.” Ook geeft Appie aan dat er acht verschillende opties in verschillende combinaties van scholen in beeld waren gebracht voor de locatiekeuze waarover het college en de raad de knoop moesten doorhakken. Erwin Veneklaas Slots: “De gemeente wilde terug naar drie onderwijspunten. Sommige locaties waren in particuliere handen, maar deze grond was in eigendom van de gemeente. Door een slimme schuifoperatie in combinatie met ontwikkelingen rond sociaal cultureel werk De Garve en de herontwikkeling van andere locaties kon deze locatie worden vrijgespeeld.”

MEERSCHOLENGEBOUW

Jokelien vult aan: “Je zit in een regio waar je het geld goed moet verdelen en dus moet je niet voor leegstand bouwen. Bovendien lagen in de omgeving functies waar we nu goed mee samenwerken. Deze locatie ligt dichtbij het centrum, waardoor het verkeer een aandachtspunt is. Als je meerdere scholen in een gebouw huisvest kun je makkelijker flexibiliteit opvangen. Binnen het gebouw kun je dan verder gaan samenwerken en op die manier kunnen we kinderopvang goed regelen. Iets verder is het Kinderknooppunt ondergebracht in een gebouw waar kinderopvang al was gehuisvest. We hebben voor de toekomst gebouwd en dat betekent dat vier groepen tijdelijk ook in dat gebouw voor kinderopvang zijn ondergebracht.” Antoine: “Het nieuwe schoolgebouw is in de kern een bedrijfsverzamelgebouw, maar we werken in goede harmonie samen in het technieklokaal, de keuken, het speellokaal en de bibliotheek.” Jokelien knikt: “In de praktijk werkt het wel als een brede school, want we werken met veel partijen samen. We hebben wel onze eigen personeelskamers, omdat we dat belangrijk vinden.” Jokelien: “De sfeer was goed; we wilden bepaalde lokalen en waren complementair qua verdeling. De ouderraden namen het voortouw in het samengaan van de scholen; ze vergaderen met elkaar en hebben voorstellen voor het gezamenlijke plein gedaan.” Antoine knikt: “We hebben een gezamenlijk speelplein dus ook dezelfde pedagogische afspraken.”

vnr: Rop Krist, Appie Baas, Antoine Rossewij, Jokelien Homans, Erwin Veneklaas Slots en Rob Moritz

BARBAPAPA

Erwin: “In de architectenselectie was de visie leidend. Er lag een leuke uitvraag, waar de leerlingen ook over hadden meegedacht. Rob bleek een architect die gewend is met kinderen te spreken.” Rob reageert: “Ik vond het eerst een krappe plek en dat betekent dat je sowieso in twee lagen moet bouwen. Het is bovendien een veelvormig terrein aan de rand van het oude centrum. We hadden bouwstenen van vier modellen meegenomen en dat vonden de kinderen heel erg leuk; zij stelden ook de slimste vragen, zoals *hoe komt een bal van het dak* of *hoe kunnen we met twee scholen in een gebouw*. De ultieme vorm was een soort barbapapaschool, een gebouw dat zich vloeiend vormt naar de omgeving en het programma en daardoor wulpse rondingen had. Het Kinderknooppunt heeft daar ook een zinvolle rol in vervuld; een burgerinitiatief waarbij kinderen zelfvertrouwen kunnen opbouwen door middel van ervaringsgericht leren. Zo hebben ze ook meegedacht in de bouw van het nieuwe gemeentehuis. De kinderen zaten in de ontwerpgroep; zo moest de installatieadviseur uitleggen wat duurzaamheid betekent en dat het belangrijk is om weinig energie te gebruiken of dat de stand van de zon van invloed is op natuurlijk daglicht. De jongste kinderen hebben een paar honderd tekeningen over hun ideale school gemaakt, waar een speelsheid, openheid en avontuurlijkheid uitsprak. Steeds kwam een glijbaan in de school terug en die is er dus ook gekomen. Identiteit moet je niet aan het gebouw aflezen; dat ben je zelf, zijn je kinderen en het onderwijs dat je geeft.”

PROJECTINFORMATIE

Project

Nieuwbouw MSG De Garve Lochem

Adviseur

ICSadviseurs (Programma van Eisen, aanbesteding en projectbegeleiding)

Architect

Rob Moritz, 19 Het Atelier Architecten

Aannemer

Kreunen Bouw, Lochem

Stichtingskosten

€ 3.600.000 incl. BTW

Inschrijfsom

€ 2.077.777,- excl. BTW

Omvang

2.330 m²

Ingebruikname

augustus 2017

Foto: Ronald Tilman voor Sto

ZOEKEN NAAR OPLOSSINGEN

Rop Krist van ICSadviseurs: “Het budget was een normkostenbudget, inclusief installaties. Dat was laag en er waren al veel voorbereidingskosten. Bovendien wilde de gemeente een duurzaam gebouw. Samen met de ontwerpgroep hebben we besloten om het volume te verkleinen. Hoe kleiner je bouwt hoe beter en efficiënter het is. Het gebouw is waanzinnig geïsoleerd, dus heb je minder installaties nodig. De scholen hebben gekeken wat ze binnen het programma konden samendoen.” Rob: “Als team hebben we naar oplossingen gezocht. De constructeur heeft een vrije plattegrond gemaakt met de draagconstructie in de gevel, zodat grote overspanningen mogelijk waren. Vanwege de beperkte verdiepingshoogte hebben we spuitplafonds die akoestisch werken. Installaties gaan door de vloer of hangen eronder, zodat je de opbouw heel mooi ziet. Daarnaast is het een gasloos gebouw met energielabel A+++.” Jokelien knikt: “We zijn er steeds bij betrokken. Zo hebben we gekozen voor kleinere ruimten voor de IB-er en de directeuren. De lokalen zijn wat kleiner geworden, maar anders ingedeeld en er is in pandig een extra lokaal gerealiseerd voor begeleiding van kleine groepen.” Appie vult aan: “Door als gemeente en besturen samen op te trekken hebben we het maximale eruit gehaald met als resultaat een duurzaam gebouw voor het onderwijs dat iets toevoegt aan de omgeving.”

DE GRAANAREN UITSTRALING

Rob over het ontwerp: “Het gebouw kent drie entrees; de hoofdentree waar je gezien wordt en waar je

“Identiteit moet je niet aan het gebouw aflezen; dat ben je zelf, zijn je kinderen en het onderwijs dat je geeft”

ook de glijbaan en het verdiepte speellokaal ziet. Daarnaast zijn er neveningangen voor onderbouw en midden-/bovenbouw, die door beide scholen gebruikt worden. Het atelier kan opengegooid worden voor presentaties en de centrale keuken is door een opstapje ook door kleine kinderen te gebruiken. Het gebouw heeft een natuurlijk hart waaromheen de ruimten zich logisch ontvouwen. Door die openheid beneden en boven hebben de kinderen zicht op elkaar. Je ziet door de kleur van het linoleum naar welke school je gaat. We werken verder met buitengevelisolatie. Dat wilden we hard afwerken aan de buitenkant met extra gewapende stuc. We wilden op plinthoogte een steviger laag met minerale steenstrips. Geen namaak bakstenen op de gevel, want dat vind ik oerlelijk. We vroegen de leverancier mee te denken over nieuwe vormen en die kwam met ecoshapes. Toevallig zag ik in de bijlage van het NRC een artikel over vlakvullende vijfhoeken. Nummer 15 is het geworden, een Escheriaanse vorm met een graanaren uitstraling. En toevallig heet het gebouw de Garve.” Erwin ten slotte: “Bij veel aanbestedingen prikkelen we de aannemer om binnen het budget zogenaamde nice tot have’s te realiseren. Dat vraagt om een strakke aansturing maar vooral om creatief en integraal denken. We hadden er 17 geformuleerd met een omvang van € 150.000. De glijbaan was een must have en hangende toilet potten een nice tot have. We hebben ze bijna allemaal binnen gehaald.”

Neem voor meer informatie contact op met Erwin Veneklaas Slots van ICSadviseurs erwin.veneklaasslots@icsadviseurs.nl.